

O POĀĀSĀ• A JMENINĀ•CH 22. TĀ•DNE

StĀ™eda, 04 Ā•erven 2008

Nevím, jak je právĀ› "tam u vás", jestli se právĀ› grilujete na sluní•ku, nebo naopak se slzami v oĀ•ích zaĀ¾ehnaváte záplavy... Je to poĀ•así opravdu rozmarné. Mám pocit, Ā¾e se ale nemĀ›ní jen poĀ•así, Ā¾e se hodnĀ› mĀ›ní i naše o. Není to zas aĀ¾ tak dávno, co jsem pod okny mĀ›la od rána do veĀ•era haldu švitoĀ™ících dĀ›tí. ObĀ› piskoviš jsou uĀ¾ dávno promĀ›nĀ›na na velké kvĀ›tinové záhony...

PĀ™ijemné bytelné laviĀ•ky, na kterých jsme sedávaly, jsou "promyšlenĀ›" odĀ™íznuty - a tak jediná Ā¾ivĀ•ková, kte PĀ™es den vyskytují, jsou obĀ•as nĀ›jaký ten pes s páníĀ•kem... Podívejte se, co neskuteĀ•ného jsem našla ....

Maximilián, Maxim, Max (29.5.) Toto jméno prý vzniklo umĀ›le, pro svého syna ho nechal vytvořít německý císař Friedrich III. Chtěl totiž, aby jeho syn měl vzory ve slavných Římanech Fabiu Maximovi a Scipiu Aemilianovi. Maximilián I. to skutečně dotáhl daleko, neboť v letech 1493 - 19 vládl jako německý král a římský císař. I v našich dějinách se pár Maximiliánů objevilo - Maximilián II. - otec slavného Rudolfa II. a dále slavný císař mexický Maximilián. Moc dlouho tedy necísařoval, Mexičané jeho vládu nikdy neuznali a nakonec skončil špatná - Juarez ho nechal popravit. Co to má společného s námi? No, on Maximilián byl Habsburk a ve své armádě měl i velkou vojenskou hudbu - Rakoušáci si holt potrpěli na pompu - a hádejte, který národ měl v té hudbě největší zastoupení - uhodli jste - Češi. Oni taky nebyli Rakousku dvakrát nakloněni, takže spíš hráli než bojovali a díky nim byla mexická a i jiná latinsko-americká hudba obohacena o zvuk trubky, a taky proto nám ty mexické písničky znějí tak nějak mile a povědomě. No ale i k nám se dostala jedna krásná píseň mexického povodu. Je to píseň "La Paloma", která se u nás proměnila na známý song "Hábitove, hábitove, zahrado zelená, do tebe padají nejdražší semena. Padají, padají nevzcházejí, že je ti hroba hluboko sázejí." No a i když jsme u těch slavných Maxů, Maximů a Maximiliánů, tak je tu Maximilián Robespierre - francouzský politik, Max švabinský - Āeský malíř a rytec, Max Schmelling - německý boxer Max Brod - německý spisovatel a Max Planck - světově proslulý fyzik. A Max byl taky pes, kterého pro nadporučíka Lukáš š ukradl jeho sluha Josef švejk. Ferdinand (30.5.) je jméno germánského povodu. Vzniklo ze staroněmeckého Fridunant. Vykládá se jako "riskující mír" nebo "připravující se k jízdě". Aby to bylo ještě složitější, lze jméno také vysvětlit jako Fer Dyn Handu, což znamenalo "daleká je tvoje ruka", římská byla mírná ruka ozbrojená. Jaký je pravý povod asi ne zjistíme, jisté však je, že toto jméno k nám přinesla habsburská dynastie. Po těch kolika Ferdinandech Habsburských však nejlepší památka nezůstala. Ferdinand I. usadil roku 1526 dynastii pevně na Āeský trůn, druhý v pořadí, řecký, byl roku 1618 s nĀ•eho trůnu sice sesazen, ale dobyl jej zpět, přeměnil si potěšnil ruce krví z hrdel Āeských pánů, prolitou popravách na Staroměstském náměstí 21. Āervna 1621. Konečně Ferdinandu III. se podařilo přímí mírových jednáních 1648 zařadit naše země pevně k domu habsburskému. Poslední Ferdinand byl, na rozdíl od svých bojových předků, velmi klidný a mírný povahy. Dokonce se mu dostalo římského Dobrotivý. Nebyl ale duševně právě na výšce, a tak mu Vídeňáci přídali familiérní přezdívku "trdlo Ferdáek". Do politiky však nezasahoval. V roce 18 musel korunu přemědat svému synovci Františku Josefovi I., jemuž přímí této příležitosti řekl jedním dechem: "... rádo se stalo." Nový panovník si jeho slova k srdci bohužel nevezal. Kromě jí zde zmíněných Habsburků je štĀ• jmenujme Āeského hudebníka Ferdinanda Havlíka, novináře a publicistu Ferdinanda Peroutku a miláka automobilistů Ferdinanda Porsche. Kamila (31.5.) je Āenské křesťanské jméno latinského povodu, přechýlené z mužského Kamil. Jméno pochází z latinského camillus, jehož význam je "osoba vznešeného povodu (narozena ze svobodných rodičů), samotné slovo povodná značílo "hocha nebo dívku, kteří byli vhodní pro posvátnou chrámovou službu". Ovšem dáívě než latinský, má povod etruský (tam znamená Merkura). Ve svém nejprvním významu je přibuzné s řeckým jménem Kadmos (což byl zakladatel Théb). Kamil je u nás co přeměsedmnáct tisíc - to není mnoho, ale ani málo, nejvíce se toto jméno dávalo holáčkám za první republiky - ale móda se mění, a tak nám třeba holáček s tímto krásným, po hémánku vonícím jménem, určitě zase pár přibude. Za slavné Kamilky jmenujme televizi hlasatelku Kamilu Moučkovou a herku a dabérku Kamilu špráchalovou. Za Kamilky nejmilejší je nutno pogratulovat té ší, Kamilce kudlankové :-)) Laura (1.6.) Dnes má svátek Laura. Jedná se nejspíše o domáckou formu k Laurentii, což je Āeský protěk k Laurentiovi. Neboli, jak my po něm říkáme, Vavřincovi, a znamená tedy snad "vavřín". Další verze naznačuje, že poátky tohoto jména sahají až do antiky, kdy označovalo lovka, který pocházel z města Laurentium (přímí římské město v Latii). Ale i jméno toho města je odvozené, kterého i dnes rostou po celé Itálii nespočetná množství a jsou z nich též živé ploty okolo zahrádek. Vavřínovými věnci se pak zdobili vítězové, římské císaři, kterým už moc vlasů nezbývalo. Vavřínové přeměkli, se latinsky nazývá Laurus - odtud pak pochází slovo "laureát" (římí vavřínem ozdobený). Toto krásné jméno nosila láska slavného Petrarkey (1304 - 1374), který jí věnoval své nejkrásnější básně (cykly Zpěvník a Sto sonetů

pro Lauru). Ta možná nejkrásnější z nich vypráví o básníkovi prvním setkání s Laurou, která došlo na Velký pátek v církevním procesí. On králem zamyšlen v proudu, když náhle spatřil dívku nebývalé krásy, do které se okamžitě zamiloval. Ona však byla vyzbrojena ctností a ctnostmi Amorovy se od ní odráely, aniž by jeho lásku opřetovala. Od té doby je Laura symbolem zdravé krásy, básníkem zbožňovaného ideálu. Dívka jménem Laura u nás sice mnoho není, ale toto jméno patří do módy a má vzestupný trend. Za věrné na Laury patří skupinu Laura a její tygři, kde zpívávala i Lucie Bílá. Jarmil (2.6.) je bez diskuze jméno slovanského proudu. Ale jak se vyvíjí lidstvo, vyvíjí se i význam slov. Jarmil není milovník jara, jak bychom se domnívali, ale je to odvozeno od slova Jaryj. Tedy bujarý (slyšte to tam?), prudký, energický. Podle jiných teorií jméno je jinou variantou slova Jarolím, jeho proudu není zcela jasný. Podle jiných jde o jinou variantu českého Hieronymos - tedy Jeroným. Jarmil je u nás pár - asi tři set. Dá se předpokládat, že to jsou synkové maminek, nebo vnoučci babiček nosících jméno Jarmila, které je ovšem v našich lužích a hájích mnohem obvyklejší a to díky Karlu Hynku Máchovi - známe to všichni - "Hynku...Viléme...Jarmilo!" Tamara (3.5.) nám voní exotikou, a taky má pro. Je to jméno hebrejského proudu a je odvozeno od názvu datlové palmy (táma). Tamara vystupovala již v biblických příbězích a vru velmi zajímavá. Její muž zemřel, a tak si podle starých zvyklostí měla vzít jeho bratra. Je to chlapec, Tamara tedy musela odejít k rodičům a čekat, až jinou dospěje. Když se tak stalo, ženich nepospíchal, do sarkofagu se starou vdovou se mu přilíčil, nechtělo. Tamara však byla zkušená žena a dovedla si poradit. Svlékla vdovský šat, nalíčila se jako nevěstka a sedla si k cestě, kudy měla její budoucí manžel projít. Když mladý muž spatřil krásnou ženu, div že neonáhl a ihned ji požádal, aby ji mohl navštívit. Tamara svolila pod podmínkou, že jí nejprve dá zástavu. Když se zeptal, co má být, odpověděla chytrá krasavice: "Dej mi své přetidlo se šátkem a háčím, kterou máš v ruce." Zaslepený mladík se dlouho nerozmýšlel a věřil jí. Po několika měsících zjistili slušníci, že vdova Tamara je táhotná. Podle neúprosných zákonů měla být bez milosti upálena. Když ji však vedli k hranici, pravila Tamara: "Jsem táhotná s mužem, jemuž patří tyto věci." Přidala přetidlo, šátek a háčím a bylo jasno. Rod izraelský se rozrostl, o dvojčata Perese a Zeracha. U nás je dívka a žen nosících toto jméno jen velmi málo - je to škoda. Nicméně v zemích bývalého Sovětského svazu je to jméno velice oblíbené, zvláště pak v Gruzii. Jmenovala se tak jedna jejich slavná královna. Za jejího panování dosáhla Gruzie velkého kulturního, politického a ekonomického vzepětí. Její lid Tamaru miloval a po své smrti byla gruzínskou ortodoxní církví prohlášena za svatou. Dalibor (4.6) je jméno slovanského proudu. Není to ovšem, jak bychom se mylně domnívali, slovák, který má daleko do borového háje, ale od slova "dali" tedy "dále" nebo "oddalovat". A slovo "bor" nemá nic dočinění s borovicemi, nýbrž s "borbou", tedy bojem. Je to tedy slovák, který se snaží oddalovat boje, rvačky, nebo srážky, tedy konflikty vůbec. Jeho významovou českou obdobou by mohl být Telémachos. (Hádejte, o to byl syn? Dějepis - está tida Z...pořád nic? Tak to byl syn Odyssea a Penelopé). Předpokládám, že nám všem v něm zvlhl zrak při vzpomínce na známou pověst tak nádherně zpracovanou jak Jiráskem, tak Smetanou. Skutečnost je ovšem, jak už to tak bývá, trochu jiná. Dalibor přední ulechlý rek rozhodně nebyl - naopak, bylo to pěkné kvítko. Dalibor v roce 1496 na území Adama Ploskovského z Drahonice a zcela bez skrupulí mu zabral část jeho majetku. Využil lišáky toho, že se poddaní jeho souseda začali bouřit, ale v předním pádě sem nepřichel jako jehů ochránce. Napadený Adam učinil to, co mu nabízelo zemské právo: stáhl si přímě u českého krále Vladislava II. Jagellonského. Panovník vydal příkaz, aby byl "rušitel předních zemských", Dalibor, uvězněn. Protože to byl lechtic, musel do vězení na Pražský hrad. V té době zde právě pro tyto účely vystavil novou věž, už se jenom na první věž, který jí dá jméno. Stala se tedy Daliborkou. Následoval soud, a ten Dalibora odsoudil ke "ztrátě statků, cti ... a hrdla". A tak 13. března 1498 kat Dalibora sřal. Hra na housle, ulechlý Milada a dalš; kratochvíle se tedy nekonal. Byl totiž temný středověk, právo bylo tehdy ctěno a bráno! Aťkoliv, kdo ví, táma na housle skutečně hrál. U nás se ovšem udrželo od těch dob přímě, že "Nouze naučila Dalibora housti", což přímě znamená, že není-li jiného zbylí, slovák dokáže zázraky. Dalibor je u nás přes osm tisíc - což není zlé. Jirásek se Smetanou holt dělali, co mohli. Za věrné slavné jmenujme hudebního skladatele Dalibora Brázdu a zpěvák Dalibora Jandu. Přímě